

14/10/26 | Inspiratiedag
Energiearmoede

Werkwinkels • ronde 2 • 13u30

Sessie 4

**De netbeheerder als sociaal vangnet: samen
zoeken naar de juiste balans**

Een nieuw perspectief op een sociaal inclusieve energietransitie

Werkwinkel sessie 4 | Inspiratiedag Energiearmoede, Brussel

Agenda

1. Inleiding
2. Energietransitie vanuit ecologisch perspectief
3. Impact meten en brede welvaart
4. Impactcase: sociale impact van het afsluiten van energie
5. Conclusies

Alliander is een van NLs drie grootste netbeheerders

“Wij vormen de energietoekomst van Nederland.”

alliander

Wij staan voor een
energiesysteem dat *iedereen*
gelijke toegang biedt tot
betrouwbare, *betaalbare* en
duurzame energie.

Ik ben ecoloog
gespecialiseerd in
Afrikaanse ecosystemen

Wees je bewust van het hele omringende systeem en de impact die je acties daarop hebben.

Sunlight

Insects

Animals

Bacteria

Plants

Rocks

Algae

Protozoans

Fungi

Plankton

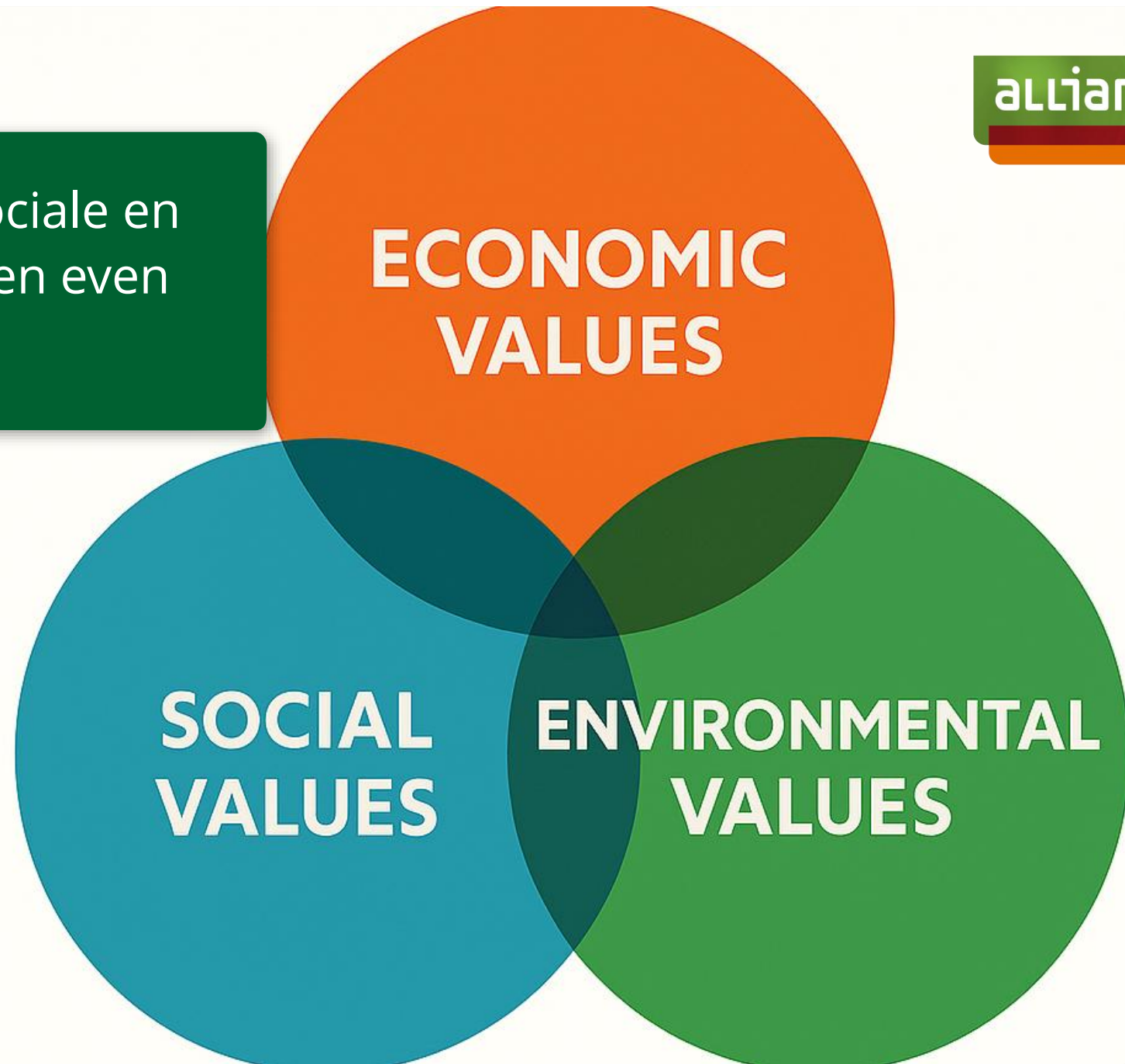
Soil

Minerals

alliander

Weeg financiële, sociale en ecologische waarden even zwaar.

Armoede
bestrijden en lokale
gemeenschappen
betrekken

Self-actualization

desire to become the most that one can be

Esteem

respect, self-esteem, status, recognition, strength, freedom

Love and belonging

friendship, intimacy, family, sense of connection

Safety needs

personal security, employment, resources, health, property

Physiological needs

air, water, food, shelter, sleep, clothing, reproduction

Van **energie** naar **brede welvaart**

Sinds 2017 rapporteert
Alliander jaarlijks over de
voortgang.

Impactcase: pilot sociaal verantwoord afsluitbeleid

Wat is de impact van afsluiten en wat zijn alternatieven?

Kijken naar 'menselijke' en 'sociale' waarden

Pilot tegen energiearmoede

allander

Aansluitingen Slimme meter Storingen en onderhoud Service & Contact Zoeken

Liander en gemeentes slaan handen ineen om energiearmoede tegen te gaan

Stel je voor. Je hebt slapeloze nachten omdat je jouw energierekening echt niet meer kunt betalen. Afsluiting van elektriciteit of gas hangt boven je hoofd... Een schrijnende situatie. De energiearmoede in Nederland stijgt. In samenwerking met Liander zijn de gemeente Amsterdam en de gemeente Arnhem een pilot gestart om afsluiting te voorkomen.

Start pilot tegen energiearmoede

In 2022 is de proef gestart in de gemeente Amsterdam. Met succes. Uit de eerste resultaten blijkt dat we 130 huishoudens hebben kunnen helpen. Dit deden we onder andere door het helpen bij het aangaan van een nieuw energiecontract. Zo konden we afsluiting voorkomen. Het aantal huishoudens zal in de komende periode nog oplopen. De buurtteams voeren gesprekken met nog eens 35 huishoudens in Amsterdam.

Door het succes van de pilot is er een landelijke wetwijziging geweest. Energieleveranciers moeten verplicht melding maken wanneer er een dreiging is van afsluiting.

Het vervolg

We hebben inmiddels de eerste fase van de proef afgerond. Voor het vervolg stapt ook de gemeente Arnhem in. Samen met de gemeentes doen we een nog actievere oproep aan huishoudens om hulp te vragen via buurtteams en gemeentes. Ook is er een speciaal energiearmoede-team van Liander beschikbaar. Zij gaan de afspraken over hulp bij betalingsproblemen nog verder aanscherpen met welzijnsorganisaties en de gemeente.

Wij zijn trots op het succes tot zover. Wij dragen graag bij aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid om energiearmoede tegen te gaan. Zo gaan we samen huishoudens écht helpen.

Amsterdam en Liander samen in pilot tegen energiearmoede

19 januari 2023

Delen via:

De energiekosten vormen na de woonlasten de tweede uitgavenpost voor huishoudens. In een pilot gaat Liander samen met de gemeente Amsterdam onderzoeken hoe ze samen huishoudens wiens energiecontract door betalingsproblemen is ontbonden te hulp te kunnen schieten.

Tijdens de pilot zal Liander adressen van huishoudens die op de lijst staan om afgesloten te worden van energie uitwisselen met de gemeente, zodat gemeentelijke schuldhelpverleners deze kwetsbare huishoudens kunnen helpen om verdere groei van schulden en energieafsluiting te voorkomen.

Door de gegevensuitwisseling met Liander kan de gemeente in deze kritieke fase ingrijpen. Bij de adressen die de netbeheerder de komende drie maanden met de gemeente deelt, gaat het om een groep huishoudens waar eerdere hulp van een Vroeg Eropaf-medewerker van een Buurtteam geen resultaat heeft opgeleverd. Een contractontbinding en een dreigende energieafsluiting kan het moment zijn waarop deze groep toch hulp accepteert. Zonder deze pilot is het niet mogelijk deze hulp te bieden.

Amsterdam en Liander zijn de eerste gemeente en netbeheerder die afspraken maken over het uitwisselen van gegevens om schuldenproblematiek aan te pakken.

Na drie maanden wordt de pilot geëvalueerd.

Studiescope: drie scenario's

Gericht op huishoudens in energiearmoede of financiële problemen.

alliander

1. Wat gebeurt er als we de Energiewet volgen?

Afsluiting binnen 10 werkdagen na het einde van de levering.

2. Wat als we niet afsluiten?

Netverliezen werden door Alliander opgevangen en intern verrekend.

3. Wat als we voorkomen dat huishoudens worden afgesloten door ondersteunende diensten succesvol in te zetten?

Hypothetisch scenario: hulp bij een nieuw energiecontract en schuldhulpverlening.

De impact werd berekend voor drie belanghebbenden

allliander

Huishoudens

Netbeheerder (nationaal)

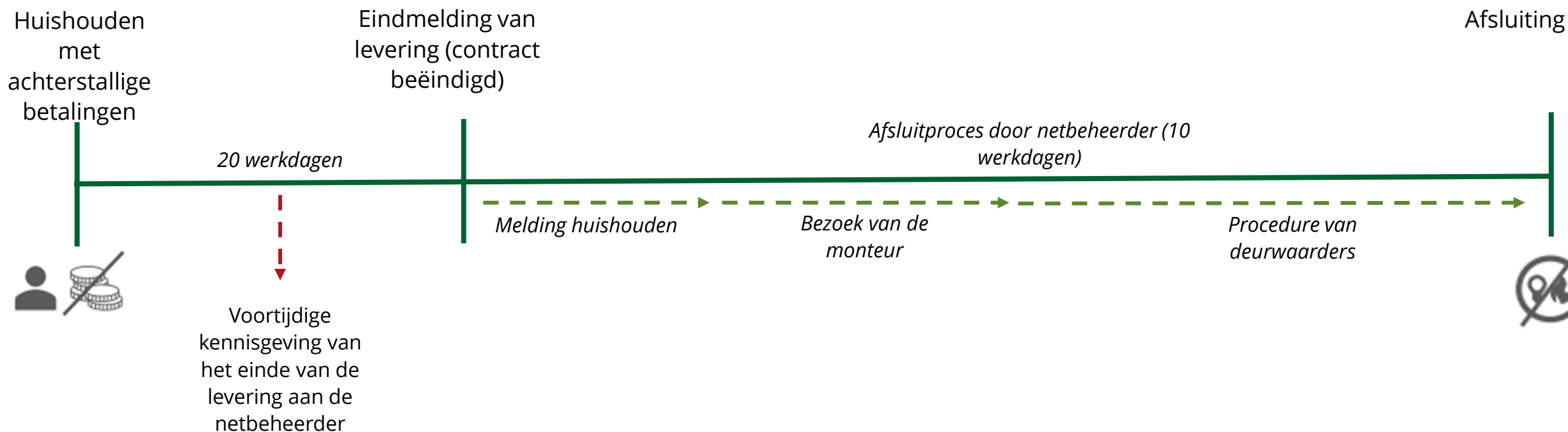

Samenleving (incl. gemeente)

Scenario 1: standaard afsluitbeleid

Afsluiting binnen 10 werkdagen na het einde van de levering.

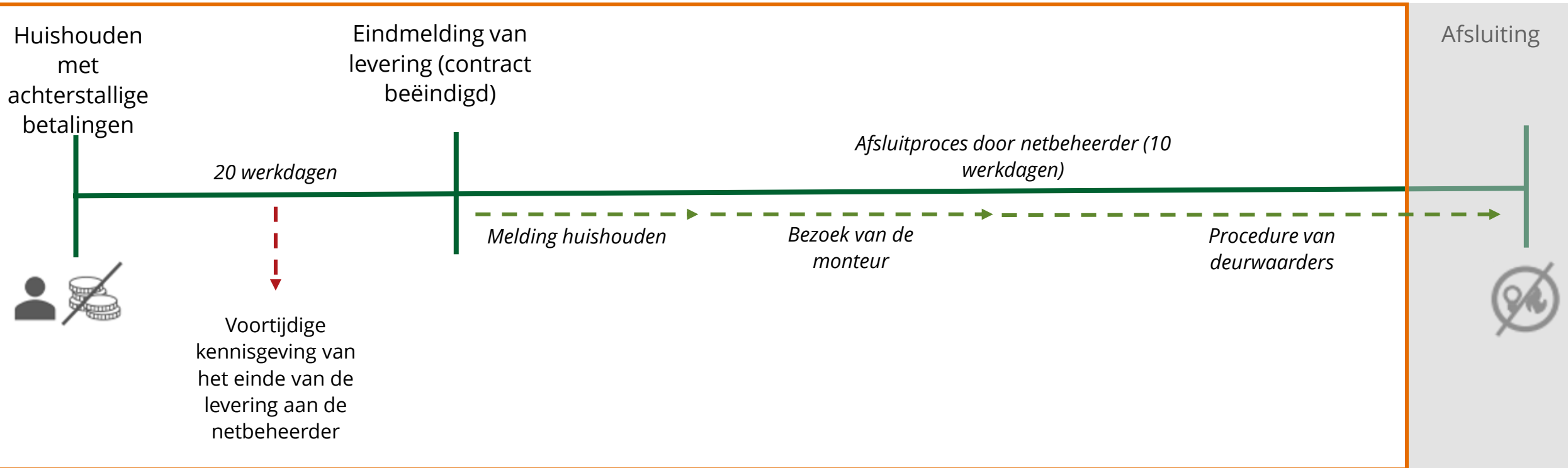
alliander

Scenario 2: Wat als we niet afsluiten?

Netverliezen werden door Alliander opgenomen en intern afgerekend.

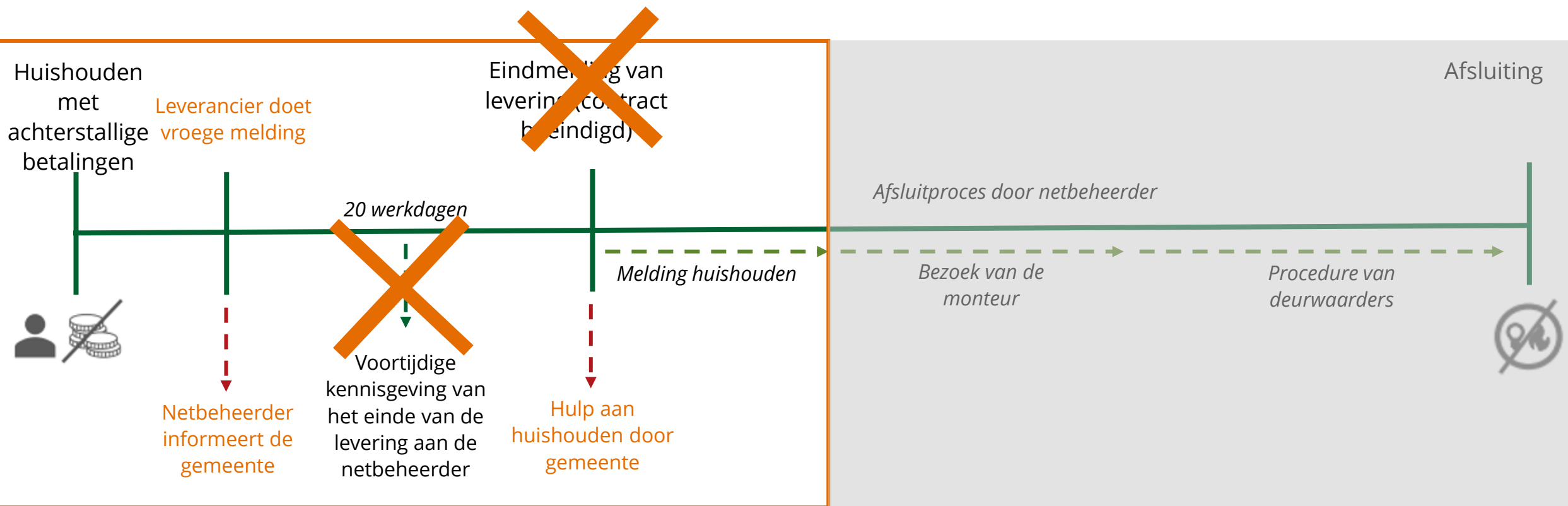
alliander

Scenario 3: Sociaal verantwoord afsluitbeleid

Hypothetische pilotversie: hulp bij een nieuw energiecontract en succesvolle schuldhelpverlening.

alliander

Vier maanden pilot in Amsterdam: enkele feiten vooraf

Dankzij onze melding aan de gemeente konden ze meer huishoudens bereiken.

alliander

250 gevallen werden doorgegeven aan de gemeente

waarvan **34% onbekend was** in de gemeente

De gemeente kon **81% bereiken** van gemelde gevallen

52% kreeg een nieuw energiecontract vóór de afsluitprocedure

Introductie van de resultaten

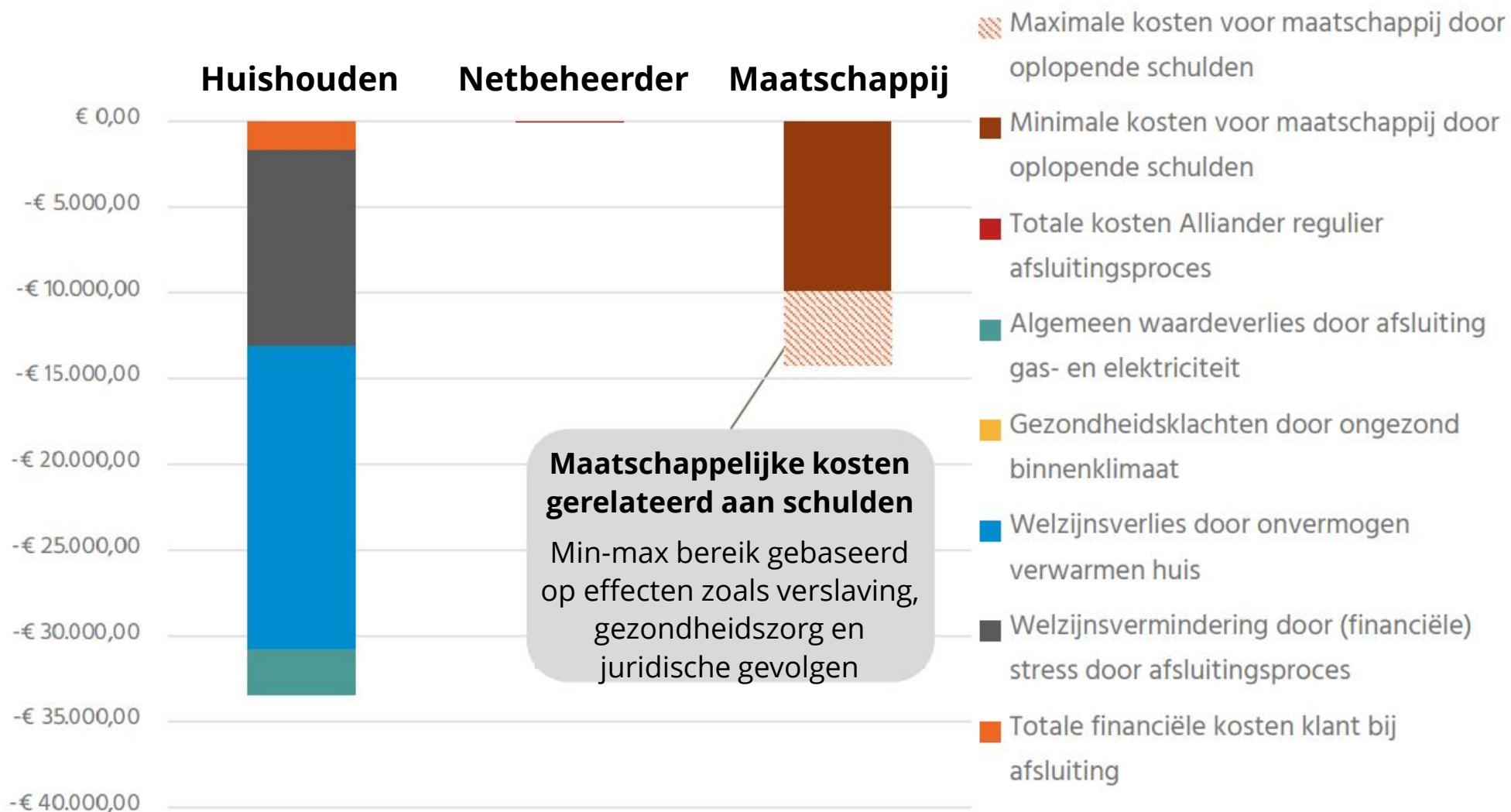
In deze impactstudie werden alle effecten gemonetariseerd.

Resultaat scenario 1: standaard afsluitbeleid

Had een grote negatieve impact op huishouden en samenleving, tot €47.000 in totaal.

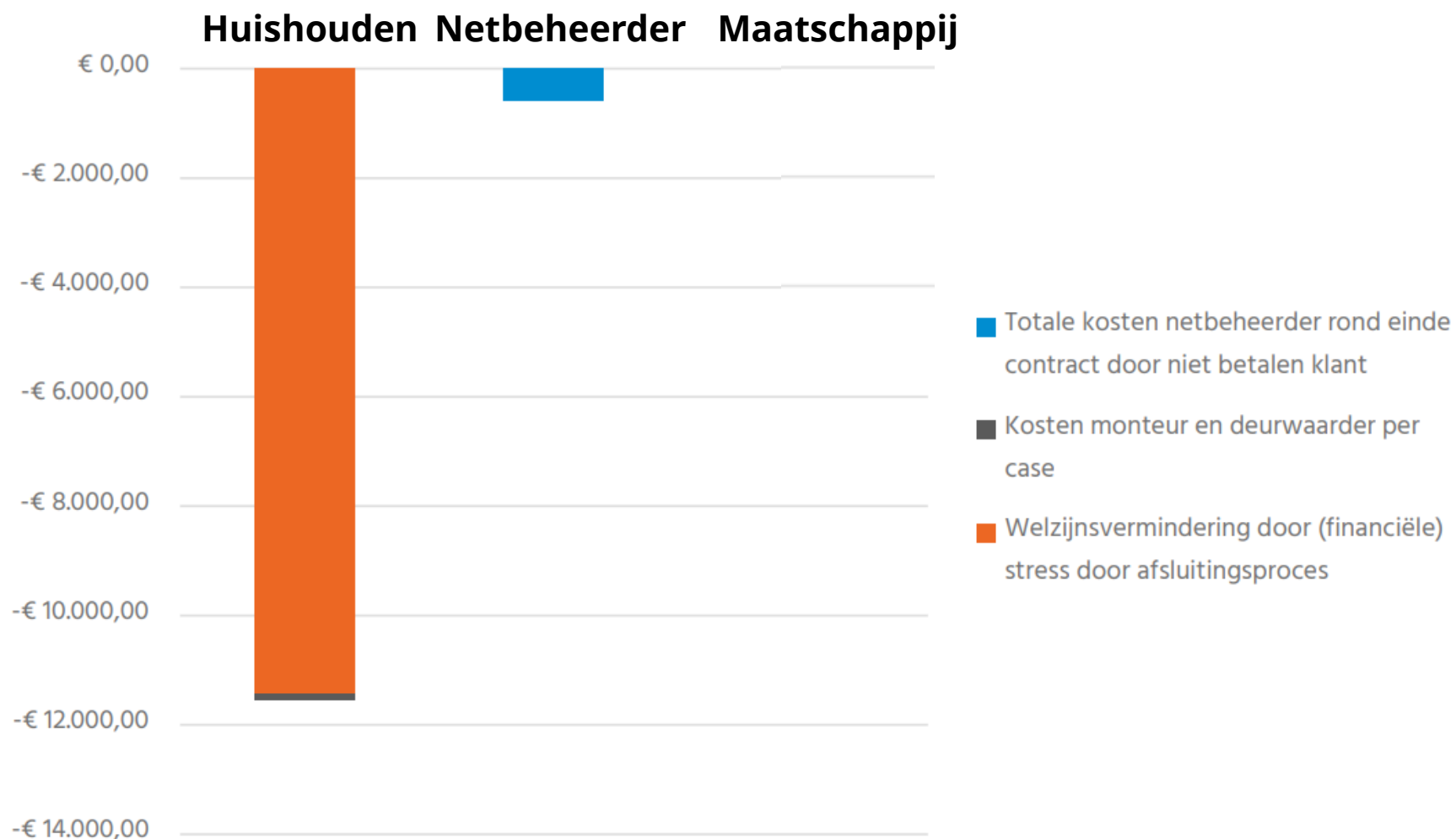
alliander

Resultaat scenario 2: niet afsluiten

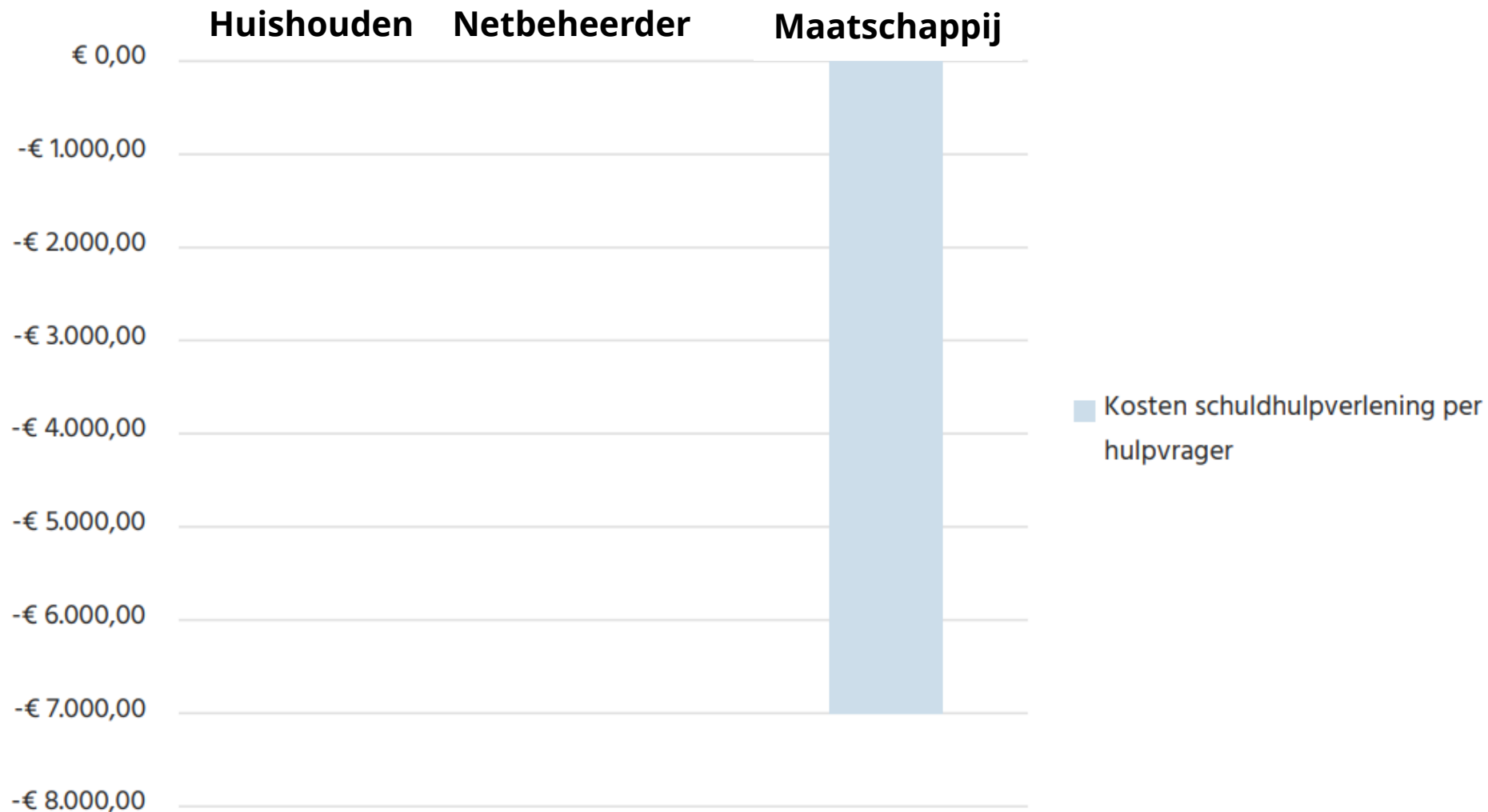
Dit had veel minder negatieve impact, maar veroorzaakte nog steeds kosten en stress (€12.000 totaal).

alliander

Resultaatscenario 3: pilot (succesvolle schuldhulp)

De impact bestond voornamelijk uit kosten gerelateerd aan schuldhulpverlening (ongeveer €7.000 per huishouden)

Gunstige neveneffecten

Energiearmoede bleek ingang tot grotere, onderliggende problemen

Een manier voor gemeenten om kwetsbare groepen te bereiken.

Toegenomen vertrouwen in instellingen.

Mensen die hulp krijgen, maken eerder weer contact met de samenleving.

Ons systeem heeft verandering nodig; richt je op preventie

Het gaat niet alleen om het betalen van de rekeningen, maar ook om toegang tot de samenleving.

alliander

A photograph of a busy city street, likely in Amsterdam, showing a tram, cyclists, and pedestrians. The street is lined with historic buildings and has a tram track in the center. A tram with the number 9 and 'Centraal Station' is visible on the left. A cyclist is in the foreground, and a pedestrian is walking across the street. The background shows more buildings and a church spire.

De vermeden impact voor huishoudens, samenleving en netbeheerders kan oplopen tot €40.000,- per huishouden.

Stap voor stap...

... veranderen we het (eco)systeem.

allander

Alg. Verordening Gegevensbescherming

- Adresgegevens delen is verboden
- Energieleveranciers moeten gemeenten nu vroegtijdig informeren
- Dialoog met de landelijke overheid over verdere wijzigingen

Positie van andere netbeheerders

- Te weinig Nederlandse huishoudens bereikt
- De dialoog gaat door, zij het langzaam
- Ondertussen groeit het ecosysteem met nieuwe partijen

- ⚡ Enexis B.V.
- ⚡ Liander N.V.
- ⚡ Stedin B.V.
- ⚡ Enduris B.V.
- ⚡ Westland Infra Netbeheer B.V.
- ⚡ Rendo Netbeheer B.V.
- ⚡ Cogas Infra & Beheer B.V.

alllander

Voer voor debat

1. "Het is niet de taak van een netbeheerder om sociaal werk te doen; stuur mensen met betaalproblemen meteen en uitsluitend door naar de reguliere hulpverlening."
2. "Toegang tot een basishoeveelheid energie is een grondrecht; de netbeheerder mag niemand afsluiten zolang er geen structurele oplossing is via het sociale netwerk."
3. "Een menselijke maat bij de netbeheerder voorkomt dat lichte energiearmoede omslaat in totale maatschappelijke uitsluiting."
4. "Vlaanderen moet leren van het Nederlandse model: scheid energielevering strikt van het netbeheer en leg de sociale bescherming volledig bij de lokale besturen."